

**Uchwała Nr XLII/311/2002
Rady Powiatu Drawskiego
z dnia 24 maja 2002 r.**

**w sprawie powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu oraz
aktywizacji lokalnego rynku pracy**

Na podstawie art. 12 ust. 9c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 142, poz. 1592 z 2001 r. z późn. zm.), Rada Powiatu Drawskiego uchwała, co następuje :

§ 1

Uchwała się Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Staroście i Kierownikowi Powiatowego Urzędu Pracy w Drawsku Pom.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr Janusz Ziętkiewicz

z dnia 24 maja 2002 r.

Rada Powiatu Drawskiego

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
BEZROBOCIU ORAZ AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU
PRACY DLA POWIATU DRAWSKIEGO**

Drawsko Pom. – maj 2002 r.

Spis treści

Str.

I. Wstęp	2
1.1 <i>Cel .....</i>	2
Część II. Sytuacja na rynku pracy na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Drawsku Pom. według stanu na 31.12.2001 r. na tle województwa zachodniopomorskiego	
2.1. <i>Liczba bezrobotnych .....</i>	3
2.2. <i>Stopa bezrobocia .....</i>	4
2.3. <i>Oferty pracy .....</i>	5
2.4. <i>Napływ i odpływ z bezrobocia .....</i>	6
2.5. <i>Osoby pobierające zasiłki i świadczenia przedemerytalne .....</i>	10
2.6. <i>Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu .....</i>	10
2.7. <i>Wykorzystanie Funduszu Pracy za okres I–XII 2001 roku .....</i>	11
2.8. <i>Limit środków FP na aktywne formy w 2001 .....</i>	12
2.9. <i>Refundacja wynagrodzeń pracowników młodocianych .....</i>	12
2.10. <i>Wnioski .....</i>	12
Część III. Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy	
3.1 <i>Cel .....</i>	13
3.2 <i>Bariery rozwoju przedsiębiorczości .....</i>	14
3.3 <i>Możliwości wsparcia przedsiębiorczości przez samorządy lokalne.....</i>	16
3.4 <i>Zewnętrzne finansowanie .....</i>	19
3.5 <i>Główne obszary działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałania bezrobociu na terenie Powiatu Drawskiego</i>	20
Część IV. Zakończenie	

I. Wstęp

Dekada lat 1990-ych w Polsce była okresem gruntownych zmian systemowych i stosunkowo szybkiego rozwoju gospodarczego. Biorąc pod uwagę głębokość reform i osiągnięte wskaźniki makroekonomiczne była to dekada sukcesu. Inaczej wyglądają rezultaty transformacji z punktu widzenia niektórych grup społecznych, czy nawet regionów. W analizowanym okresie pogłębiło się zróżnicowanie przestrzenne, przejawiające się w takich wymiarach jak: bezrobocie, poziom zamożności regionów, struktura własnościowa, dochody ludności czy obecność kapitału zagranicznego. Zróżnicowanie regionów istniało zawsze i nie jest to zjawisko nowe, ale to co obserwujemy po dziesięciu latach reform, jest zwiększeniem dystansu między „obszarami wiodącymi” a tymi, które są zdecydowanie mniej atrakcyjne gospodarczo.

Jednym z takich regionów gdzie te problemy narastały od początku transformacji systemowej jest obecnie Powiat Drawski.

1.1 Cel opracowania

Głównym celem tego opracowania jest wskazanie oraz realizacja obszarów i kierunków działania w horyzoncie czasowym 2002 – 2010 w zakresie rozwoju zasobów ludzkich. Warunkiem koniecznym jest aktywny udział wszystkich partnerów społecznych, ujętych w tym dokumencie oraz pełna akceptacja i konsekwencja w działaniu, przy równoczesnym współudziale środków finansowych pochodzących ze źródeł wewnętrznych i zewnętrznych.

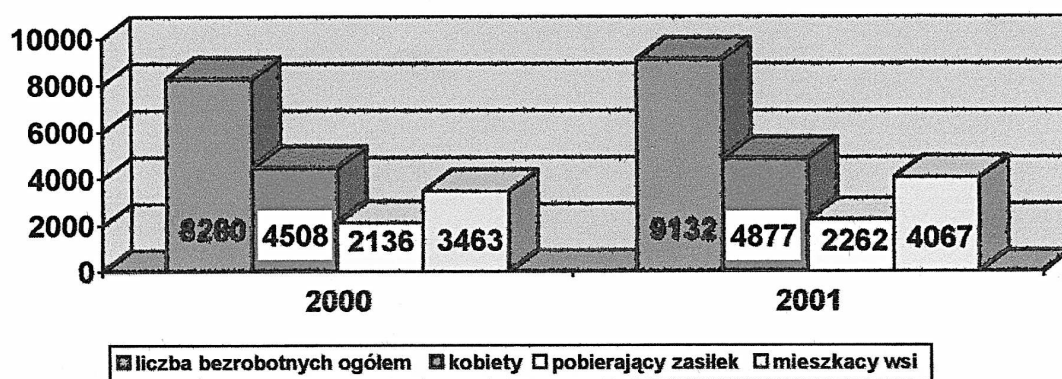
Część II.

Sytuacja na rynku pracy na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Drawsku Pom. według stanu na 31.12.2001r. na tle województwa zachodniopomorskiego i kraju

2.1. Liczba bezrobotnych

Wykres 1

Stan bezrobocia w Powiecie Drawskim lata 2000 - 2001

Stan bezrobocia w województwie zachodniopomorskim

Tabela 1

PUP/Powiat	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet
Ogółem	175 341	94 533
Białogard	7 626	3 930
Choszczno	6 620	3 353
Drawsko Pom.	9 132	4 877
Goleniów	8 897	4 731
Gryfice	10 776	5 662
Gryfino	8 538	4 760
Kamień Pomorski	5 707	3 157
Kołobrzeg	7 150	3 857

Koszalin (m)	9 877	5 432
Koszalin (powiat)	8 731	4 897
Myślibórz	8 020	4 254
Police	3 926	2 314
Pyrzyce	5 003	2 685
Sławno	9 169	5 013
Stargard Szcz.	15 320	8 304
Szczecinek	12 012	6 584
Świdwin	7 904	4 171
Świnoujście	2 967	1 779
Wałcz	6 546	3 603
Szczecin	21 420	11 170

W województwie zachodniopomorskim Powiat Drawski, pod względem liczby bezrobotnych na koniec 2001 r., klasyfikuje się na 7 pozycji.

2.2. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim na koniec grudnia ub.r. wynosiła 23,8 %. Dla powiatu drawskiego wskaźnik ten wyniósł 37,1%.

W tabeli poniżej przedstawiono wartość stopy bezrobocia we wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego wg stanu na koniec grudnia 2001r. i 2000.

Stopa bezrobocia w Powiecie Drawskim na tle powiatów województwa zachodniopomorskiego

Tabela 2

<i>PUP/Powiat</i>	Stopa bezrobocia wg stanu na koniec grudnia 2001r. dla powiatów (%)	Stopa bezrobocia wg stanu na koniec grudnia 2000r. dla powiatowych urzędów pracy w województwie zachodniopomorskim (%)
Ogółem	23,8	20,3
Białogard	36,8	33,0
Choszczno	33,7	31,1

Drawsko Pom.	37,1 /2/	32,3 /4/
Goleniów	25,7	22,4
Gryfice	36,2	32,9
Gryfino	25,5	21,3
Kamień Pomorski	29,1	25,5
Kołobrzeg	20,3	17,3
Koszalin (m)	18,8	15,2
Koszalin (powiat)	34,3	29,9
Myślibórz	27,4	25,4
Police	17,1	12,1
Pyrzyce	30,0	27,3
Sławno	35,7	33,0
Stargard Szcz.	29,1	24,8
Szczecinek	34,5	30,9
Świdwin	37,7	33,3
Świnoujście	16,3	12,5
Wałcz	29,2	26,5
Szczecin	10,9	8,1

Analizując dane zebrane w powyższej tabeli należy stwierdzić, że powiat drawski zajmował na koniec grudnia 2000 r. 4 miejsce w województwie zachodniopomorskim pod względem stopy bezrobocia, a na koniec 2001 r. 2 miejsce.

Stopa bezrobocia w kraju na koniec czerwca 2001 r. wyniosła według GUS 15,9%.

2.3. Oferty Pracy

Od stycznia do końca grudnia 2001 r. wpłynęło do Urzędu 1.874 ofert pracy /w 2000 r – 2.025/. Szczegółową charakterystykę zebranych ofert pracy na tle liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2001r. przedstawiono w poniższej tabeli.

**Oferty pracy i liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg działów
gospodarki narodowej**

Tabela 3

Wyszczególnienie	Ilość zebranych ofert	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych
1	2	3
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	140	520
Rybolóstwo i rybactwo	4	18
Górnictwo i kopalnictwo	12	18
Działalność produkcyjna	491	1340
Zaopatrywanie w energię elektryczną gaz i wodę	61	103
Budownictwo	270	483
Handel hurtowy i detaliczny	157	709
Hotele i restauracje	26	147
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	12	248
Pośrednictwo finansowe	24	16
Obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów	42	84
Administracja publiczna i obrona narodowa, gwarantowana prawnie opieka socjalna	369	535
Edukacja	36	56
Ochrona zdrowia i opieka socjalna	14	56
Pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna, indywidualna	215	394
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	1	24
Działalność nie zidentyfikowana	-	456
Dotychczas nie pracujący	-	1254
Razem	1.874	6 461

Z analizy powyższej tabeli wynika, że najwięcej osób rejestruje się z działów gospodarki poświęconych działalności: produkcyjnej, handlowej i budownictwa, a jednocześnie te działy gospodarki oferują najwięcej miejsc pracy. Taka sytuacja świadczy o dużej rotacji pracowników.

W ogólnej liczbie ofert zebranych z terenu działania Urzędu za 12 miesięcy 2001r. zgłoszono 777 subsydiowanych ofert pracy.

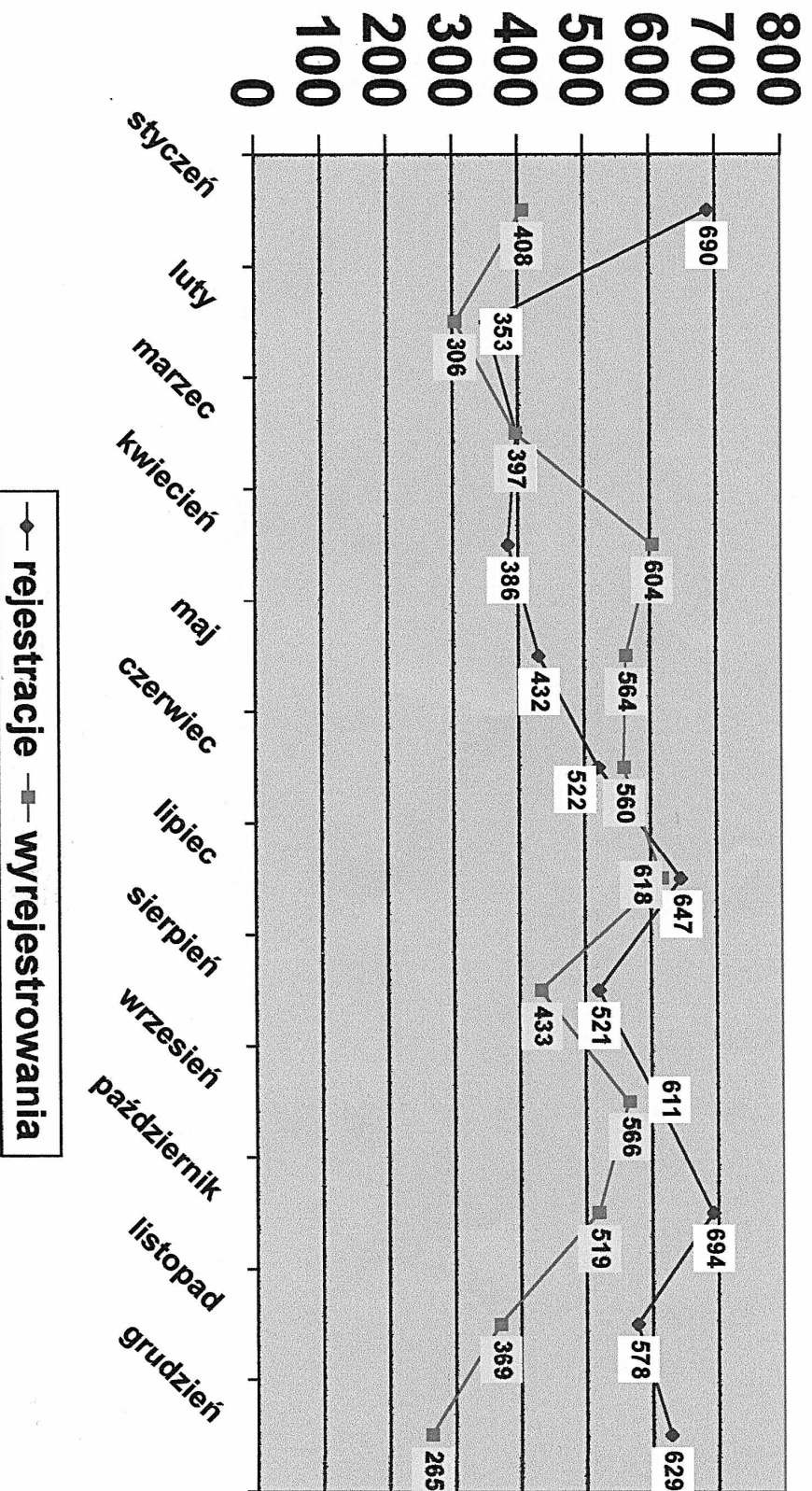
2.4. Napływ i odpływ bezrobotnych

W ciągu roku 2001 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Drawsku Pom. zarejestrowano 6.461 osób, co stanowi 78% stanu bezrobotnych na dzień 01.01.2001 r.

W tym czasie z ewidencji bezrobotnych ogółem wykreślono 5.609 osób

Na wykresie i w tabelach poniżej przedstawiono szczegółową charakterystykę osób rejestrujących się i wyłączonych z ewidencji.

Rejestracje - wyrejestrowania w podziale na poszczególne miesiące 2001 r.

Rejestracje – wyrejestrowania bezrobotnych w roku 2001

Tabela 4

Rejestracje				Wyrejestrowania					Wskaźniki		Bilans	
Razem	W tym			Razem	W tym				Wsk. gotow. do podjęcia pracy	Wsk. braku gotowości do podjęcia pracy	W liczbach bezwzględnych	W %
	Poprzed. pracuj.	W tym Ze zwoln. grup.	Pozost.		Podjęcia pracy	Braku gotow. do pracy	Zawiesz. aktyw. zawod.	pozostali				
6461	1337	557	4567	5609	3157	1782	383	287	56,3	31,8	852	115,2

2.5. Osoby pobierające zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne

Na koniec grudnia 2001r. uprawnionych do pobierania zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego było 1309 osób bezrobotnych. Tabela poniżej przedstawia liczbę uprawnionych osób do tych świadczeń.

Liczba osób pobierająca zasiłki i świadczenia przedemerytalne

Tabela 5

Wyszczególnienie	PUP Drawsko Pom.	
	razem	w tym kobiety
zasiłki przedemerytalne	1230	511
świadczenia przedemerytalne	79	35

Procentowo zasiłki przedemerytalne stanowią w Urzędzie ok. 94% ($1230/1309*100\%$) wszystkich pobieranych w tej grupie świadczeń.

2.6. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Zadania Urzędu w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia określa Ustawa o zatrudnianiu i przeciwdziałaniu bezrobociu z dnia 14 grudnia 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. Nr. 6 z 2001r poz. 56z późn. zm.).

Powołana Ustawa przewiduje następujące instrumenty rynku pracy przeciwdziałające zjawiska bezrobocia.

- 1) pośrednictwo pracy,
- 2) poradnictwo zawodowe,
- 3) aktywizacja bezrobotnych w ramach Klubu Pracy,
- 4) prace interwencyjne,
- 5) roboty publiczne,
- 6) szkolenia i przekwalifikowania bezrobotnych stosownie do potrzeb pracodawców i rynku pracy,
- 7) pożyczki dla bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- 8) pożyczki dla pracodawców na tworzenie dodatkowych miejsc pracy,
- 9) refundacje wynagrodzeń absolwentów,
- 10) staże absolwenckie,
- 11) zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Urząd Pracy realizuje zgodnie z obowiązkami ustawowymi aktywne i pasywne formy aktywizacji rynku pracy. Szczegółnej ocenie efektywności podlegają aktywne programy rynku pracy i w ślad za tymi ocenami, następują przesunięcia środków od działań mniej do bardziej efektywnych.

Polityka rynku pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy ma na celu:

1. stałe docieranie, na miarę możliwości i środków, do grup najbardziej zagrożonych.
2. ochronę osób objętych redukcją zatrudnienia,
3. udzielanie pomocy ze środków Funduszu Pracy,
4. pozyskiwanie ofert pracy.

Nasze działania osłabiane są przez trudną sytuację finansową Funduszu Pracy. MPiPS podobnie jak w roku ubiegłym niesystematycznie i w niewystarczającej wysokości przekazuje nam środki finansowe, które można przeznaczyć na realizację refundacji należnych pracodawcom. Sytuacja taka wpływa niekorzystnie na wiarygodność Urzędu wobec Pracodawców.

Pomimo tego Urząd stara się pozyskać nowych partnerów dysponujących potencjałem do tworzenia miejsc pracy dla osób bezrobotnych.

2.7. Wykorzystanie Funduszu Pracy za okres I – XII 2001 roku

Wydatki Funduszu Pracy za 12 miesięcy 2001 roku wynosiły ogółem w tys. zł 27.671,20 , a w roku 2000 – 25.941,30 zł.

Struktura wydatków w tym okresie przedstawiała się następująco:

Tabela 10

Rodzaj wydatków	Wydatki w 2001 roku w tys. zł	Wydatki w 2000 roku w tys. zł
1. zasiłki dla bezrobotnych	14.867,10	13.984,70
2. zasiłki przedemerytalne	8.719,10	7.337,30
3. świadczenia przedemerytalne	760,40	377,30
4. prace interwencyjne	825,70	779,30
5. roboty publiczne	406,40	1.357,50
6. pożyczki na dodatkowe miejsca pracy i działalność gospodarczą	335,00	452,50
7. przygotowanie zawodowe młodocianych	698,00	652,70
8. koszty szkolenia	72,40	372,10
9. aktywizacja zawodowa absolwentów	665,20	378,60
10. pozostałe aktywne formy	59,10	11,70
11. pozostałe wydatki	262,80	237,70

Pozycja "pozostałe wydatki" została przeznaczona na sfinansowanie m.in.: składek na ubezpieczenie społeczne rolników, zakup materiałów eksploatacyjnych, naprawy i konserwacje sprzętu komputerowego, prowizje za obsługę kasową wypłat zasiłków bezrobotnych, koszty egzekucji postępowania sądowego – odsetki, zasiłki porodowe, zasiłki pogrzebowe. Stanowią one 0,95% ogółu wydatków z Funduszu Pracy w 2001 roku.

2.8. Limit środków Funduszu Pracy na aktywne formy w 2001 r.

Krajowy Urząd Pracy decyzją z dnia 30.03.2001r PF I-322-1/AW/2001 przyznał limit środków Funduszu Pracy dla Powiatu Drawskiego na 2001 rok w wysokości **2.109.300 zł**.

Limit na aktywne formy na rok 2001 stanowi **95,11%** limitu roku 2000, którego kwota wynosiła **2.217.700**.

Wydatki dotyczące finansowania zasiłków i innych obligatoryjnych świadczeń, przekazywane są w kwotach niezbędnych na ich realizację.

2.9. Refundacja wynagrodzeń pracowników młodocianych

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu z dnia 14.12.1994 r. Dz. U. Nr 25 poz. 128 z późn. zmianami, art. 57, ust. 1. pkt 10, środki Funduszu Pracy przeznacza się na finansowanie wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego oraz składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanych wynagrodzeń.

Na dzień 31.12.2001 r. dokonano refundacji wynagrodzenia pracownikom młodocianym na kwotę **698 tys. zł**.

2.10. Wnioski

- Wysoka stopa bezrobocia wynosząca 37,1% jest jedną z najwyższych w województwie zachodniopomorskim i w kraju,
- Stagnacyjny charakter bezrobocia: osoby, które stają się bezrobotnymi pozostają nimi bardzo długo. Odsetek bezrobotnych poszukujących pracy powyżej 12 miesięcy wzrósł do ok. 40 %,
- Niska mobilność, bezrobotni nie mogą przemieszczać się w poszukiwaniu pracy z powodu braku mieszkań i wysokich kosztów dojazdów,
- Zjawisko wielokrotnego bezrobocia - do statusu bezrobotnego najczęściej powracają osoby, które tylko na krótko znalazły pracę. Osoby, które po raz kolejny korzystają z usług urzędu stanowią ok. 84 % ogółu rejestrujących się,
- Wysokie bezrobocie wśród ludzi młodych, osoby w wieku do 34 lat stanowią ponad 51 % ogółu bezrobotnych,

- Na bezrobocie narażone są szczególnie osoby z niższym wykształceniem. Udział osób z wykształceniem podstawowym, niepełnym podstawowym i zasadniczym zawodowym stanowi 75% ogółu bezrobotnych,
- Wysokie bezrobocie wśród kobiet, które stanowią blisko 53,4 % ogółu bezrobotnych,
- Niski limit środków Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, co uniemożliwia aktywne oddziaływanie samorządów w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia i tworzenia nowych miejsc pracy.

Część III

Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy

3.1. Cel

Celem programu jest osiągnięcie wyższego zaangażowania ludności powiatu, a w szczególności bezrobotnych w procesie pracy. Warunkiem niezbędnym jest konieczność podwyższania potencjału kwalifikacyjnego zasobów ludzkich.

Cel powinien zostać osiągnięty poprzez:

a/ rozwój jakości zasobów ludzkich , czyli:

1. skorelowanie systemu edukacji młodzieży z potrzebami rynku pracy;
2. identyfikację potrzeb edukacyjnych osób dorosłych oraz przyjęciem zasady prewencyjnego charakteru tych działań;
3. edukowanie ustawiczne osób dorosłych;
4. zachęcanie pracodawców inwestujących w rozwój własnych pracowników;
5. rozwój instytucjonalnej obsługi rynku pracy poprzez doskonalenie usług i działań realizowanych przez pup.

b/ rozwój przedsiębiorczości poprzez:

1. wsparcie samorządów lokalnych w obszarach stawek podatkowych, systemu ulg i umorzeń, inwestycji gminnych, w tym infrastrukturalnych realizowanych poprzez roboty publiczne ze środków FP;
2. montaż finansowy środków publicznych i prywatnych ;
3. promocję gmin i powiatu;
4. aktywny udział w instytucjach wspierających przedsiębiorczość /SISGPD/;
5. utworzenie funduszu poręczeniowo – pożyczkowego;
6. aktywny udział w pozyskiwaniu środków finansowych oferowanych przez UE, międzynarodowe organizacje oraz wyspecjalizowane podmioty krajowe;

7. współpracę z zarządem województwa w zakresie budowy i finansowania programów ponadpowiatowych dotyczących rozwoju gospodarczego regionu i aktywizacji osób bezrobotnych.

c/ poprawa zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw i pracowników do zmieniających się warunków rynku pracy poprzez umiejętność elastycznego reagowania systemu pracy na wyzwania gospodarcze.

Zarówno samorząd powiatowy jak i samorzady gminne w tym obszarze nie dysponują wystarczającymi instrumentami prawnymi, ekonomicznymi i organizacyjnymi, które w sposób skuteczny mogłyby przyczynić się do poprawy zdolności adaptacyjnych pracodawców i pracobiorców w powiecie.

Bariery w tym obszarze zmian powinny być eliminowane w sposób skuteczny przez parlament i poszczególnych ministrów. Rolą samorządu powiatowego winien być transfer opinii lokalnych przedsiębiorców.

d/ równość szans poprzez konieczność zaniechania praktyk dyskryminacyjnych na rynku pracy, w tym zwłaszcza wobec kobiet.

3.2. Bariery rozwoju przedsiębiorczości

Doświadczenia wielu krajów, w tym także UE wykazały, iż podstawowym warunkiem zmniejszenia bezrobocia jest rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, powstających z inicjatywy i kapitału osób prywatnych.

Wzrost gospodarczy poniżej 5 % zawsze powodował spadek liczby miejsc pracy i zwiększenie bezrobocia. Oznacza to, że celem strategicznym nie powinna być walka z bezrobociem, lecz walka o wzrost gospodarczy.

„Socjalne” jest nie to, co chroni miejsca pracy, lecz to co je tworzy – o tym powinni pamiętać politycy i związkowcy. Zmiany powinny być kompleksowe i

ukierunkowane na stworzenie przedsiębiorcom perspektyw rozwoju. Muszą

dotyczyć wielu sfer jednocześnie: zapewnienia wzrostu gospodarczego / poprzez reformę finansów państwa, reformę podatków i odpowiedzialną politykę pieniężną/, wspieranie eksportu, reformy rynku pracy, wspierania przedsiębiorczości, reformy edukacji i przekwalifikowania pracowników, racjonalnego wykorzystania środków pomocowych.

Rozwój małych i średnich firm napotyka jednak na wiele barier. Analiza sytuacji pozwoliła zidentyfikować następujące bariery rozwoju przedsiębiorczości:

Bariery rynkowe

- silna konkurencja rynkowa, w tym ze strony przedsiębiorstw zachodnich w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej,
- występowanie sektora nielegalnego, tzw. „szarej strefy”,
- brak dostępu do nowoczesnej technologii (wiedzy technicznej, innowacyjnego produktu),
- niska zdolność do inwestowania i niewystarczające inwestycje w majątek firmy,
- niskie nakłady na marketing,
- trudne do osiągnięcia standardy, normy sanitarno-higieniczne i zdrowotne, zasady etykietowania i opakowania obowiązujące w UE,
- niski popyt krajowy na towary i produkty (zróżnicowany w skali kraju) dla MSP, które w większości związane są z rynkiem lokalnym lub regionalnym,

Bariery finansowe

- niedostateczny kapitał własny (na rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej),
- wysoki koszt kapitału obcego,
- trudności z zabezpieczeniem kredytu,
- brak historii kredytowej,
- wysokie wymogi formalne związane z kredytowaniem MSP przez banki,
- słabo rozwinięta sieć instytucji finansowych poza dużymi ośrodkami miejskimi,
- restrykcyjna polityka kredytowa dużych przedsiębiorstw, kontrahentów, dostawców sektora MSP;
- problemy związane z opóźnionymi płatnościami klientów,
- wysokość wadium przy ubieganiu się o zamówienia publiczne,
- brak uregulowań prawnych leasingu w prawie cywilnym oraz niejednoznaczność tych przepisów w prawie podatkowym.

Bariery informacyjne

- brak informacji gospodarczej w zakresie rynków zbytu (w tym rynków zagranicznych) oraz zamówień publicznych,
- brak informacji na temat potencjalnych kontrahentów, co zwiększa ryzyko prowadzonej działalności,
- brak systemu monitorowania przedsiębiorczości w Polsce i Regionie, w tym jego wrażliwości na zmiany instrumentarium ekonomiczno-finansowego.

3.3. Możliwości wsparcia przedsiębiorczości przez samorządy lokalne

3.3.1 Polityka ekonomiczna

Samorząd lokalny wspierając rozwój lokalny działa w następujących ramach ustawowych. Najważniejszymi aktami prawnymi rangi ustawowej, których przepisy odnoszą się do działań wspierających samorządu to:

- ustawy określające ustrój i zadania jednostek samorządu terytorialnego:
  - ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.),
  - ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. Nr 91, poz. 576 z późn. zm.),
  - ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. Nr 91, poz. 578 z późn. zm.),

- ustawy określające dochody jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady prowadzenia przez nie gospodarki środkami publicznymi:
  - ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (Dz.U. Nr 150, poz. 983 z późn. zm.),
  - ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178), określająca ogólne zasady prowadzenia działalności gospodarczej i zadania administracji publicznej w tym zakresie.

1/ Władze samorządowe mogą zastosować szereg działań, mających na celu pobudzenie rozwoju społeczności, najczęściej poprzez wpływ na warunki działalności gospodarczej m.in.:

- a/ stawki podatkowe,
- b/ system ulg i zwolnień podatkowych,
- c/ odroczenie, umarzenie, rozkładanie na raty oraz zaniechanie poboru podatków i opłat stanowiących ich dochody,
- d/ inwestycje infrastrukturalne - inwestycje w gminie mogą wpływać na rynek pracy, nie tylko w firmach bezpośrednio związanych z daną inwestycją, ale również w firmach kooperujących i w instytucjach otoczenia biznesu (odrębnym zagadnieniem jest np. zakup przez gminę usług od przedsiębiorców na własnym terenie, co również należy do instrumentów wydatkowych);
- e/ montaż finansowy środków publicznych i prywatnych,
- f/ prawo miejscowe,
- g/ opłaty z tyt. użytkowania wieczystego.

2/ W zakresie rozpatrywanych instrumentów wspierania przedsiębiorczości to kierowane do konkretnych przedsiębiorców działania mające na celu tworzenie korzystnego klimatu i korzystnych warunków finansowych dla podejmowania i rozszerzania działalności gospodarczej. Do instrumentów należy zaliczyć w szczególności:

- stosowanie niższych niż maksymalnie dozwolone stawek podatków stanowiących dochody gmin,
- stosowanie polityki ograniczonego wzrostu cen na usługi komunalne,
- ustalanie niskiego poziomu opłat lokalnych.
- preferowanie miejscowych wykonawców przy realizacji zadań komunalnych.

3/ Samorządy dysponują również ważnym instrumentem polegającym na finansowej pomocy publicznej.

3.3.2 Promocja gmin i powiatu

1/ Aby zachęcić inwestorów zewnętrznych do podjęcia decyzji o lokalizacji inwestycji w danej gminie przygotowywane są różne materiały promocyjne (foldery, broszury, filmy wideo, oferty inwestycyjne w internecie). Z roku na rok poprawia się jakość tych materiałów i wzrastają możliwości techniczne ale rośnie także promocyjna konkurencja. Coraz więcej gmin posiada własne strony internetowe oraz wydaje materiały promocyjne na krążkach CD. Znaczenia nabiera jakość obsługi w urzędzie, determinacja władz lokalnych, zdolność pokonywania biurokracji itp. Dlatego bardzo ważne jest, by w ramach administracji samorządowej była wyodrębniona jednostka, lub przynajmniej stanowisko do spraw promocji przedsiębiorczości i obsługi inwestorów zewnętrznych. Osoby pracujące na tych stanowiskach powinny być odpowiedzialne m.in. za bezpośrednie kontakty z inwestorami.

2/ Z promocją i obsługą inwestorów związane są centra obsługi inwestorów. Nie ma żadnej reguły mówiącej o tym, w jaki sposób centrum powinno być zorganizowane instytucjonalnie. Centrum takie może być organizowane wewnątrz struktur samorządowych lub przy samorządowych agencjach rozwoju regionalnego i lokalnego, także przy centrach wspierania biznesu itp. Istotne jest, by centrum obsługi inwestora dążyło do pełnienia funkcji ośrodka jednej wizyty czyli miejsca, w którym przedsiębiorca będzie mógł uzyskać wszelkiego rodzaju informacje o regionie, a także otrzyma pomoc w załatwieniu wszelkich formalności związanych z podejmowaniem działalności na terenie danej gminy. Jak widać wspieranie przez władze samorządowe centrów obsługi inwestorów powinno przybierać charakter nie tylko finansowy poprzez dofinansowanie, użyczenie budynku ale również

formalno-organizacyjny. Trudno bowiem wyobrazić sobie dobrze funkcjonujące centrum obsługi inwestora bez przychylności władz lokalnych oraz określonych zasad współpracy samorządu z takim centrum w przypadku obsługi potencjalnych inwestorów i nowych przedsiębiorców.

3.3.3 Samorząd, a instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości

Głównym obszarem działania instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości jest ułatwianie startu osobom chcącym rozpocząć działalność gospodarczą na własny rachunek oraz pomoc już działającym na rynku lokalnym firmom.

3.3.1 Z inicjatywy Starosty Drawskiego przy udziale pięciu gmin: Czaplinek, Kalisz Pom., Ostrowice, Wierzchowo i Złocieniec realizowany jest projekt powołania Stowarzyszenia Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych Powiatu Drawskiego. Organizacja ta umiejscowiona w Złocięncu ma oferować szeroko rozumianą i wszechstronną pomoc na rzecz środowiska przedsiębiorców oraz koordynować działalność innych instytucji działających w tym obszarze. Stowarzyszenie to powinno w niedalekiej przyszłości stworzyć sprawny system doradztwa gospodarczego obejmującego instytucje otoczenia biznesu.

Funkcjonowanie Stowarzyszenia zyskałoby niewątpliwie na sile i skuteczności oddziaływania na MSP, gdyby w ramach jego struktur powołano takie instytucje jak

- fundusz poręczeniowo-kredytowy.
- inkubator przedsiębiorczości,

Rozwój funduszu poręczeniowo-pożyczkowego jest prawdopodobnie najbardziej oczekiwany przez małe i średnie przedsiębiorstwa.. Fundusz ten może wspierać przedsiębiorców nie tylko pożyczkami i poręczeniami, ale również pomocą w uzyskaniu kredytu, subwencjami i grantami, wnoszeniem udziałów kapitałowych. W ramach funduszu poręczeniowego przewiduje się pozyskanie środków finansowych z Urzędu Marszałkowskiego, AWRSP oraz Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych BGK.

3.3.2 Ogólna zasada działania inkubatorów przedsiębiorczości sprowadza się do stwarzania przedsiębiorstwom jak najlepszych warunków do prowadzenia działalności na terenie gminy i powiatu. Lokalizujące się tu firmy korzystają z infrastruktury telekomunikacyjnej, mają zapewnione powierzchnie biurowe i produkcyjne, na miejscu korzystają z obsługi księgowej. Umiejscowienie inkubatora przedsiębiorczości winno nastąpić w gminie, która udostępni obiekt spełniający wymogi techniczne tej instytucji. Do korzystania z usług inkubatora promowane będą przede wszystkim podmioty gospodarcze powstałe na bazie kredytu z FP.

Wymienione powyżej instytucje należą do instytucji otoczenia biznesu i tworzą podstawową niezbędną bazę rozwoju, która jest jednocześnie jednym z filarów rozwoju lokalnego. Ich działalność jest istotna ze względu na bezpośrednie kontakty z lokalnymi przedsiębiorcami doradztwo, udzielanie kredytów, informacja gospodarcza . Dlatego znane są liczne przypadki, w których władze lokalne, jeśli nie mogą wesprzeć tych instytucji finansowo, czynią to innymi sposobami (np. udostępniają lokale).

3.4. Zewnętrzne finansowanie

Wsparcie finansowe na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości można uzyskać z funduszy oferowanych przez Unię Europejską, organizacje międzynarodowe oraz wyspecjalizowane podmioty krajowe. Pomoc ta może być udzielana w postaci grantów, subwencji, dotacji, darowizn, pożyczek i kredytów a także w formie doradztwa, ekspertyz i pomocy szkoleniowej.

3.4.1 Instytucje krajowe

Z instytucji krajowych największe znaczenie posiada:

1/ Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). Zakres działania PARP obejmuje udzielanie przedsiębiorcom dotacji przeznaczonych na:

- częściowe dofinansowywanie kosztów uczestnictwa w szkoleniach osób zarządzających przedsiębiorstwem.
- częściowe dofinansowywanie kosztów uzyskiwania certyfikatów z zakresu systemów zarządzania jakością.
- powiększenie kapitału funduszy pożyczkowych lub funduszy poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw
- finansowanie sieci bezpłatnego doradztwa dla przedsiębiorców z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej.

2/ Krajowy System Usług /KSU/ dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzi usługi:

- doradcze i szkoleniowe ,
- informacyjne,
- finansowe, m.in. informacje o zewnętrznych źródłach finansowania, preferencyjnych kredytach, sporządzanie biznes planów, udzielanie poręczeń kredytowych /fundusze poręczeń kredytowych/ oraz udzielania pożyczek na rozwój działalności gospodarczej.

Krajowy System Usług (KSU) tworzy ponad 100 różnego typu jednostek. Najbliższe jednostki zlokalizowane są w Szczecinie i Koszalinie i są to: Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego w Szczecinie i

Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego w Koszalinie . Powiat Drawski nie posiada tego typu placówki, choć w przyszłości funkcję taką mogłoby spełniać Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych Powiatu Drawskiego.

3/ Na świecie z powodzeniem działają organizacje mikrofinansowe zapewniające dostęp do finansowania na warunkach rynkowych osobom, które nie mają szansy na skorzystanie z oferty banków. Fundusz mikro został utworzony przez Polsko – Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości. Najbliższe przedstawicielstwo Funduszu Mikro mieści się w Lublinie.

4/ Ponadto możliwe jest uzyskanie pomocy w różnej formie z wielu organizacji i instytucji, m.in. z:

- Ministerstwa Gospodarki na promocję eksportu /udział w targach/,
- Agencji Techniki i Technologii na finansowanie wdrożeń,
- Europejskiego Funduszu Rozwoju wsi Polskiej i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich,
- MPiPS na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w formie robót publicznych, prac interwencyjnych, zwrotu składek ubezpieczenia ZUS z tytułu zatrudnienia bezrobotnego, pożyczek na tworzenie nowych miejsc pracy,
- Fundacji Wspomagania Wsi /mikropożyczki/ na rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej /pożyczki, dotacje/ na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych /dotacje/ na ochronę /tworzenie/ miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

3.5. Główne obszary działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałania bezrobociu na terenie Powiatu Drawskiego

Dla każdego z obszarów wymagających szczególnego wsparcia należy wyznaczyć strategiczne cele, osiągnięcie których zapewni skuteczne wsparcie procesu rozwoju przedsiębiorczości w regionie.

Obszar 1 – informacja gospodarcza i promocja gospodarki regionu

Cel strategiczny 1: stworzenie systemu informacji gospodarczej, baz danych i doradztwa dla przedsiębiorców w ramach SISGPD

Cel strategiczny 2: wypromowanie produktu lokalnego Powiatu Drawskiego

Obszar 2 – słabość kapitałowa gospodarki regionu

Cel strategiczny 1: udostępnienie atrakcyjnego poręczenia i kredytu na przedsięwzięcia gospodarcze dla MSP

Cel strategiczny 2: wsparcie inicjatyw gospodarczych w zakresie pozyskania finansowania

Obszar 3 – innowacyjność i konkurencyjność gospodarki powiatu

Cel strategiczny 1: podniesienie innowacyjności i nowoczesności gospodarczej regionu

Cel strategiczny 2: podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu

Cel strategiczny 3: podniesienie konkurencyjności gospodarki regionu

Cel strategiczny 4: rozwijanie walorów turystyczno – rekreacyjnych regionu

Obszar 4 - edukacja

Cel strategiczny 1: stworzenie regionalnego systemu wspierania podnoszenia kwalifikacji i możliwości przekwalifikowania się

Cel strategiczny 2: podniesienie jakości zasobów ludzkich jako źródło przewagi konkurencyjnej regionu

Cel strategiczny 3: wyrównanie szans startu zawodowego dla bezrobotnych o niskich kwalifikacjach i kobiet

Metody wsparcia

Obszar 1

Stworzenie instytucji informacyjno-doradczej dla przedsiębiorców w regionie, zlokalizowanej w Złocięncu w oparciu o SISGPD.

Produkcja , sprzedaż i promocja Drawskiego Domu Drewnianego.

Obszar 2

Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych Powiatu Drawskiego

SISGPD będzie miało na celu wsparcie finansowe procesów gospodarczych. Wsparcie takie jest nieodzowne z uwagi na bardzo dotkliwie odczuwalny przez region drawski brak kapitału. Idealnym rozwiązaniem byłoby wsparcie Stowarzyszenia kapitałem miejscowym - większych działających już z powodzeniem przedsiębiorstw i przedsiębiorców.

SISGPD winno podejmować we współpracy z władzami regionalnymi działania w następujących obszarach:

- pozyskiwania oraz zagospodarowywania funduszy Unii Europejskiej, a w szczególności funduszy gwarancyjnych i pożyczkowych wspierających rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw

- budowanie regionalnego systemu wsparcia kapitałowego i instytucjonalnego powstawania małych i średnich przedsiębiorstw
- rozbudowę funduszy: gwarancji kredytowych, wysokiego ryzyka dla powiększania kapitałów MŚP
- tworzenia pozytywnego wizerunku regionu jako miejsca o bogatej kulturze, tradycji, wysokich walorach turystycznych i perspektywach rozwoju,
- promocji przedsięwzięć gospodarczych oraz pozyskiwania inwestorów krajowych i zagranicznych
- wspomagania finansowego realizacji strategii rozwoju regionu i organizacji partnerstwa publiczno – prywatnego dla rozwoju poprzez tzw. “montaż finansowy” środków unijnych, publicznych i prywatnego biznesu .

Utworzenie Funduszu Gwarancji Kredytowych jako instrumentu finansowania (FGK)

1/ Podstawowym instrumentem wspomagania podmiotów gospodarczych w dostępie do finansowania zewnętrznego są poręczenia kredytów wystawiane przez fundusz na rzecz banku kredytującego. W ten sposób fundusz przejmuje część zobowiązań kredytobiorcy wobec banku, wynikających z umowy kredytowej. W rezultacie wystawianych poręczeń bank otrzymuje wiarygodne zabezpieczenie, zaś kredytobiorca możliwość dostępu do dodatkowych środków, umożliwiających realizację planowanego przedsięwzięcia.

2/ Poręczenia funduszu służą jako dodatkowe zabezpieczenia dla banków kredytujących. Oczywiście jest, że banki muszą uznawać fundusz za wiarygodnego partnera. W innym razie poręczenia nie byłyby akceptowane. W tym celu fundusz musi być wyposażony w odpowiedni kapitał o maksymalnie płynnym charakterze. Najczęściej kapitał funduszu gromadzony jest w postaci środków pieniężnych zdeponowanych w tzw. banku współpracującym. Wielkość kapitału w znacznym stopniu determinuje możliwości działania funduszu, a więc przede wszystkim liczbę i wielkość wystawianych poręczeń. Duże znaczenie mają także przyjęte z bankiem współpracującym uzgodnienia np. w zakresie blokowania środków w kapitale funduszu wraz z wystawianymi poręczeniami, uwalniania środków zablokowanych itp.

Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości (IP)

Inkubator przedsiębiorczości jest obiektem, w którym tworzy się środowisko sprzyjające łączeniu środków publicznych i kapitału prywatnego w celu zaspokojenia potrzeb przedsiębiorstw w decydujących momentach ich rozwoju.

Inkubator dąży do zapewnienia przetrwania przedsiębiorstw poprzez:

- ocenę nowych przedsięwzięć gospodarczych;
- doradztwo ekonomiczne, prawne, finansowe, marketingowe świadczone przez personel inkubatora i wynajętych specjalistów (prawnik, księgowy, itp.);
- ułatwianie dostępu do źródeł finansowania;
- transfer technologii;
- oferowanie wspólnej powierzchni do prowadzenia działalności gospodarczej;
- usługi biurowe i administracyjne oraz korzystanie ze sprzętu i narzędzi, takich jak: samochód dostawczy, fax, kopiarka, komputer z programami, oprawa dokumentów, sala konferencyjna, wysyłka poczty. Koszty tych sprzętów i usług rozkładają się na wielu użytkowników, dzięki czemu kształtują się na poziomie dostępnym dla małych przedsiębiorstw.

Mikrośrodowisko w inkubatorze charakteryzują trzy główne elementy, które w istotny sposób pomagają usunąć bariery w tworzeniu i rozwoju małych przedsiębiorstw:

- powierzchnia obiektu zorganizowana jest w formie modułów, łatwo przekształcalnych w zależności od potrzeb firm. możliwości zajmowania powierzchni i brak długoterminowego przypisania do określonego miejsca zwiększają mobilność.
- firmy mają bezpośredni dostęp do pełnego zakresu usług, które wspomagają ich rozwój w pierwszych latach działalności i pozwalają uniknąć zbyt dużego zatrudnienia i zakupów środków trwałych. To obniża i racjonalizuje koszty funkcjonowania małej firmy. Doradztwo, informacja i szkolenia pozwalają przedsiębiorcy przetrwać i rozwijać się.
- swobodne warunki najmu pozwalają na łatwe wejście do inkubatora lub jego opuszczenie.

Obszar 3

1/ Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w oparciu o m.in. Regionalną Strefę Rozwoju Gospodarczego w Czaplinku.

Główne możliwe preferencje i udogodnienia w strefie to:

- ułatwienia lokalizacyjne, udzielanie wszechstronnej pomocy inwestorowi na każdym etapie procesu inwestycyjnego ze strony RSRG, w tym również pomocy - współdziałania w celu skrócenia terminów uzyskania decyzji administracyjnych,
- zapewnienie przez Powiatowy Urząd Pracy szerokiego programu pomocy wspieranego ze środków Funduszu Pracy m.in. przy zatrudnianiu absolwentów oraz tworzeniu miejsc pracy dla bezrobotnych,
- preferencje w zakupie nieruchomości,

- zwolnienie przedsiębiorców z podatku od nieruchomości,
  - refundacje podatkowe.
- 2/ Stworzenie wizerunku Powiatu Drawskiego jako atrakcyjnego rynku turystycznego poprzez stworzenie sieci hotelarsko – gastronomicznej w obrębie poligonu.
  - 3/ Budowa infrastruktury turystycznej w ramach programu „Cztery pory roku na rzece Drawie”.
  - 4/ Stworzenie warunków do powstania rynku biopaliw.
  - 5/ Ułatwienia w zakresie budowy i pozyskiwania źródeł energii odnawialnych.

Obszar 4

1. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla potrzeb koordynacji kształcenia zawodowego i szkolenia dorosłych;
2. Prognozowanie popytu na pracę poprzez rozpoznawanie potrzeb edukacyjnych pracodawców;
3. Rozwój poradnictwa zawodowego;
4. Zacieśnienie współpracy ze szkołami celem uzyskania zgodnych z rozwojem powiatu kierunków kształcenia;
5. Zapewnienie osobom dorosłym możliwości kształcenia w celu podwyższenia kwalifikacji zawodowych i rozwoju osobistego.
6. Inicjowanie i finansowanie programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród osób kwalifikowanych do tzw. „grup ryzyka”.
7. Ułatwianie reintegracji na rynku pracy.

IV. Zakończenie

Dokument ten stanowi zbiór kierunków działań, których realizacja umożliwi wzrost produktywnego zatrudnienia oraz ograniczenie bezrobocia przy równoczesnym wielokierunkowym rozwoju Powiatu Drawskiego.

Intencją autorów było stworzenie takiego dokumentu, który byłby spójny z celami zawartymi w poszczególnych strategiach rozwoju gmin, powiatu oraz województwa zachodniopomorskiego.

Należy oczekiwać, że realizacja programu stanie się skuteczną odpowiedzią na wyzwania jakie stoją przed powiatem w zakresie zmniejszenia poziomu i natężenia bezrobocia, a także przeciwdziałania poszerzaniu szarej strefy zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy
Zarząd Powiatu Drawskiego